

Henryk Sławiński

A Handbook for Catholic Preaching, ed. E. Foley, Liturgical Press, Collegeville, MN 2016, 318 s.

Wydawnictwo Liturgical Press działa-
jące przy benedyktyńskim klasztorze oraz
uniwersytecie św. Jana w Collegeville
w Minnesocie w Stanach Zjednoczonych
wydało podręcznik katolickiego przepo-
wiadania. Książka ta jest pracą zbiorową,
opracowaną przez 34 autorów – kobiet
i mężczyzn reprezentujących różne
wyznania chrześcijańskie, a nawet róż-
ne religie. Jej głównym redaktorem
jest o. Edward Foley, kapucyn, profesor
liturgii i muzyki w Catholic Theological
Union w Chicago, a redaktorami pomoc-
niczymi Catherine Vincie, była profes-
sor sakramentologii i liturgii w Aquinas
Institute of Theology w St. Louis oraz
Richard N. Fragomeni, profesor liturgii
i przepowiadania w Catholic Theological
Union w Chicago.

Książka adresowana jest do wykła-
dowców homiletyki oraz do studentów
teologii mających zajęcia z homiletyki.
Każdy artykuł jest niezależną jednostką.
Razem stanowią rodzaj syntetycznego

opracowania, przypominającego nieco
obszerne opracowania encyklopedyczne
z uzupełniającą bibliografią załączni-
kową.

Wprowadzenie do książki napisał
znany dominikanin Timothy Radcliffe.
Zaznaczył w nim, nawiązując do Yves'a
Congara i św. Bernarda ze Sieny, że jeśli
trzeba by było wybierać między udziałem
w liturgii bez przepowiadania oraz prze-
powiadaniem bez udziału w liturgii, nale-
żałoby wybrać to drugie, bo życie ducho-
we kwitnie bardziej tam, gdzie głoszone
jest słowo Boże. Tak przedstawiony aka-
demicki dylemat trzeba jednak uzupeł-
nić stwierdzeniem, że optymalnym roz-
wiązaniem jest łączenie przepowiadania
z liturgią, bo w niej znajduje ono swoje
wypełnienie. Niemniej wspomniany dy-
lemat jest bardzo inspirujący, bo podkre-
śla fundamentalną rolę przepowiadania
słowa Bożego w misji Kościoła.

Po wprowadzeniu Radcliffe'a zamiesz-
czone są trzy artykuły spełniające zadanie

esejów wstępnych: pierwszy, bpa Roberta F. Morneau, na temat przepowiadania jako duchowego ćwiczenia; drugi, autorstwa Richarda N. Fragomeniego i Jamesa A. Wallace'a, dotyczy nauczania homiletyki z perspektywy historycznej i współczesnych doświadczeń dydaktycznych; a trzeci, napisany przez Con Foley i Richarda N. Fragomeniego, dotyczy nauczania Kościoła katolickiego na temat przepowiadania i stanowi dość syntetyczną i lakoniczną prezentację najważniejszych dokumentów Kościoła wydanych na ten temat od czasu konstytucji *Sacrosanctum concilium* Soboru Watykańskiego II (1963) do *Dyrektorium homiletyczne* (2014).

Następna grupa artykułów dotyczy perspektywy historycznej. Przepowiadanie zostało omówione z wyróżnieniem epok historycznych: najpierw w Nowym Testamencie, a potem kolejno w epoce patrystycznej, w okresie średniowiecza, w okresie od soboru trydenckiego do oświecenia, następnie przed soborem watykańskim II i po nim.

Kolejna grupa artykułów omawia rodzaje przepowiadania, takie jak: ewangelizacja i posługa przepowiadania w ogóle, przepowiadanie biblijne, doktrynalne i katechetyczne, mistagogiczne, liturgiczne i sakramentalne, a także homilijne, które ze względu na priorytetowe znaczenie w aktualnej kościelnej posłudze słowa zostało omówione w osobnym artykule.

Następny dział dotyczy współczesnych poszukiwań homiletycznych i nowych podejść do przepowiadania. Znalazły się w nim takie zagadnienia, jak: przepowiadanie narracyjne i narracyjne współdziałanie, przepowiadanie jako teologia publiczna, przepowiadanie i wyobrażenia, retoryczne podejście do przepowiadania, przepowiadanie profetyczne, a także „nowa hermeneutyka” w przepowiadaniu. W tym ostatnim zagadnieniu omówione zostały początki tak zwanej „nowej hermeneutyki”, która sięga korzeniami myśli Friedricha Schleiermachera (1768–1834), Wilhelma Diltheya (1833–1911), Rudolfa Bultmanna (1884–1976), a dopracowana została przez teologów ewangelickich: Ernsta Fuchsa (1903–1983) i Gerharda Ebelinga (1912–2001). Fuchs pisał o „słowie-wydarzeniu”, a Ebeling o „języku-wydarzeniu”. Obaj koncentrowali swoje myśli na „mocy tekstu” w związku z „językowym wymiarem ludzkiej egzystencji”. Wielkie zasługi dla hermeneutyki ma także Paul Ricoeur (1913–2005), którego nie można nie wspomnieć przy omawianiu tego zagadnienia. Pisał on o „nadmiarze znaczeń” (ang. *a surplus of meaning*), ponieważ rozumienie tekstu tworzy „nowe wydarzenie”. Ricoeur proponował przy tym trzy etapy hermeneutyki: pierwszą naiwność (fr. *naïveté*), krytyczne poszukiwanie i drugą naiwność. Wiele miejsca w swej refleksji poświęcił świadectwu.

Jego badania zostały wykorzystane w homiletyce.

W ostatniej grupie zagadnień zawartych w recenzowanej książce podjęto współczesne zagadnienia dotyczące przepowiadania, do których zostały zaliczone przepowiadanie kontekstualne, ekumeniczne i międzywyznaniowe, wkład przepowiadania Kościoła rzymskokatolickiego w ekumenizm, przepowiadanie w epoce cyfrowej, katolicka nauka społeczna w przepowiadaniu, a także znaczenie charyzmatów i sakramentu święceń dla przepowiadania słowa Bożego. Niestety to ostatnie zagadnienie, omówione przez s. Patrycję Parachini i ks. Patryka R. Laggessa, nie do końca jest zgodne z aktualnym nauczaniem Stolicy Apostolskiej na temat głoszenia homilii. Autorzy piszą o istniejącej

praktyce głoszenia homilii przez świeckich, nawet podczas mszy świętej i taką praktykę promują. Przytaczają selektywnie te wypowiedzi Stolicy Apostolskiej, które wskazują na powołanie świeckich do posługi słowa na mocy sakramentu chrztu, a pomijają te wypowiedzi, które jednoznacznie rezerwują homilię podczas mszy świętej dla osób, które przyjęły sakrament święceń.

Prezentowana książka zawiera artykuły różnych autorów, co uwidacznia się w zróżnicowaniu stylu. Daje ona wyraz aktualnej amerykańskiej myśli homiletycznej i teologicznym poszukiwaniom. Ze względu na swój nieco encyklopedyczny charakter inspirowa do pogłębienia podejmowanych zagadnień, a w przypadku niektórych zagadnień – do polemiki i przedstawienia kontrargumentów.